

De eene wijsheid is „aardsch” — ze komt van beneden, al zou ze zich ook van hemelsche leuzen bedienen — en „natuurlijk” — ze leeft op uit ons bedorven hart — en „duivelsch” — want de vader der leugen doet er zich in voor als engel des lichts.

De andere wijsheid is „van boven”, uit God, uit den Heiligen Geest, en deze wijsheid is „ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdiglijk oordeelende en ongevemsd”.

Van deze laatste wijsheid geldt: „de vrucht der rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen, die vrede maken”.

En wilt ge nu daartegenover van die eerste wijsheid weten de vrucht? Ze is deze: „want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle booze handel”.

* * *

Jakobus' brief geneest ons van den waan, alsof onder de eerste volgelingen van Christus slechts leefde de heilige liefde, die niet zichzelf maar den ander zoekt.

Het leven uit den Heiligen Geest bloeit niet in de kringen, aan welke dit schrijven is gericht. Het kwijnt. Er is verval. Er is tweespalt. Er is een uiteenrukking van het Christelijk leven. Men staat niet naast elkander maar tegenover elkander. Men benijdt elkander, men bedift elkander, men beschimpt elkander, men belastert elkander. Zoo worden van elkander gescheurd, die bij elkander behooren. Het weefsel van den Heiligen Geest wordt tot losse draaden uit elkander getrokken en weer door elkander gestrengeld tot één hopelooze verwarring. Wie zal de draaden weer vinden en stillekens terugleggen elk op zijn eigen plaats?

Nu komt het ontdekkend licht van Gods levend Woord. Die verwarring en die booze handel is er, omdat in de harten voortwoekert de nijd en de twistgierigheid.

De nijd is die duivelsche hartstocht, welke den ander zijn plaats in het leven niet gunst. En de twistgierigheid de booze zucht om tegen elkander op te zetten, wat door God naast elkander is geplaatst.

* * *

Nu is er altijd onder het brokje menschenleven, dat wij kunnen zien, de onzichtbare levensbodem, welken God alleen ziet. Hij toetst de harten en proeft de nieren.

Verwarring en boozen handel kunnen we zinnelijk waarnemen. Ze vallen te constateeren. Ze zijn de taaië stengels van het onkruid. We schroei- en ons aan hun netels.

Nijd en twistgierigheid blijven verborgen in de donkerheid van het menschenhart. Men ziet ze niet. Men kan ze hoogstens vermoeden. God ziet ze. Ze zijn de onkruidwortels, die den levensgrond verontreinigen.

Daarom moet in dagen van verwarring en boozen handel het lichtend Woord van God door den Heiligen Geest ontdekkend in de harten schijnen.

Het walmend licht der aardsche, natuurlijke, duivelsche wijsheid, dat ons tot zelfbehagen misleidt, moet worden gedeut.

En de levensluiken moeten open, opdat ons omstrale het zonnelicht van die wijsheid, welke van boven in onze donkerheid komt inglanzen.

Wat God in onze harten ziet, moeten ook wij in Zijn licht willen zien. Ook al doet dat licht ons van ons zelve schrikken.

Pas zóó komt er waarheid en zuiverheid in onze levensverhoudingen.

Nu wordt het onkruid uitgeroeid. Met tak en wortel. De verwarring en de booze handel moet weg. Maar ook de nijd en de twistgierigheid moet weg.

Nu worden de harten gereinigd. Nu wordt de verwarring ontward. De Heilige Geest komt de levensdraden ontknoopen. En Hij komt ze weer samenvoegen tot Zijn goddelijk weefsel.

* * *

Deze zuivere wijsheid is „van boven”.

Dan moet ze ook „van boven” worden begeerd. Menschen kunnen haar niet geven.

Wat menschen geven kunnen is niet van boven, maar aardsch, zinnelijk, duivelsch.

Daarom moet in dagen van verwarring en boozen handel ons vertrouwen zich niet op menschen vastzetten.

Van alle schepsel afziende, moet de gemeente des Heeren weer opzien omhoog.

Indien iemand wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt.

En zij zal hem gegeven worden.

Doch, dat hij ze begeere in geloof.

Niet twijfelende.

Want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van den wind gedreven en op en nedergeworpen wordt.

Want die mensch meene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere.

Een dubbelhartig man is ongestadig in al zijne wegen.

G. R. K.

KERKELIJK LEVEN.

Ter Synode.

Stijge op den komenden rustdag uit al onze kerken een hartelijk gebed op tot Hem, die uit den hemel door Zijn Geest en Woord Zijn volk, ook onze kerken, regeert.

Werde er, met onderdrukking van al het ongeestelijke, gesmeekt, dat de beraadslagingen der Synode gehouden zullen worden onder den diepen indruk van de eere Gods.

Wat zal er van onze Synode terecht komen, indien zij niet gerugsteund wordt door de menigvuldige gebeden van allen in elke gemeente?

Indien wij aan de bereidwilligheid des gebeds moesten twifelen, wij zouden in het somberste vooruitzicht ter Synode gaan.

Maar hoeveel ongeestelijks de laatste maanden ook in onze kringen viel waar te nemen, wij hebben geen reden om daaraan te twifelen.

De taak der Synode is bijzonder zwaar.

Doch Gods volk kan meehelpen die te dragen.

Als wij ons niet bedriegen, wordt het thans door de groote meerderheid in onze kerken als een verlichting gevoeld, dat de Synode nu nog maar op een afstand van enkele dagen ligt.

Velen, die toen onzen aandrang tot een spoedig saamkomen der Synode niet begrepen, zullen het nu wel begrijpen.

Uit psychologische overwegingen had de Synode veel eer moeten saamgeroepen.

Dan ware ons veel bespaard gebleven, wat nu een zmaad is geworden voor den naam onzes Gods.

Al wisten wij niet precies, wat er giste en kookte, wij wisten er toch wel wat van en dat was genoeg om te adviseeren, dat men het saamkomen der Generale Synode geen week langer dan hoog noodig was zou uitstellen.

Wij wisten van brieven, die gericht waren aan hen, die over „de kwestie” geoordeeld hadden of nog hadden te oordeelen en waarin zij met allerlei leelijks bedreigd werden, zoo zij niet de zijde van Dr Geelkerken kozen.

Wij hadden zelfs het dreigement vernomen, dat, zoo Dr G. niet werd vrijgesproken, men materiaal genoeg had vergaard om „heel de Vrije Universiteit en de Kampen School in den grond te boren”.

Brieven met valsche handteekening werden sinds eenige maanden aan bekende personen verzonden.

En al hadden wij na een eerste ervaring dadelijk maatregelen getroffen, dat zulke brieven ons niet meer bereikten, wij vernamen meermalen, dat onze handteekening werd nagemaakt, zelfs voor financiële aangelegenheden.

Natuurlijk waren vele dezer feiten strafbaar.

Ook waren er genoegzame gegevens om de Justitie in staat te stellen de daders op te sporen.

Wij hebben het niet gedaan, omdat wij bijna zekerheid hadden, dat leden eener Gereformeerde kerk hiervan de bedrivers waren.

Niet, dat we het tegen Gods Woord achten, om tegen broeders de hulp van den wereldlijken rechter in te roepen.

In bepaalde gevallen is dat ongetwijfeld geoorloofd. Die gevallen waren hier aanwezig.

Maar wij wilden geen opspraak bij de wereld wekken.

De laatste weken echter begon men een modderspuut op bepaalde personen te richten.

Men deed dat in een vorm, die geen vat gaf voor een aanklacht bij de Justitie.

Wij moesten tot ons leedwezen zien, dat een blad als de „N. R. Cl.” daarbij als spuitgast dienst deed.

Bij den Journalistenkring is daartegen geprotesteerd. Wel antwoordde de „N. R. Cl.” hooghartig in een onderschrift, dat de Journalistenkring niets met haar zaken te maken had en viel het „Handelsblad” haar daarin bij.

Maar wij hebben van den Journalistenkring betere gedachte.

Meer dan eens heeft deze kring getoond, dat het persfatsoen hem ter harte ging.

En hier is naar onze overtuiging het persfatsoen ernstig geschonden.

Wij wachten dan ook de uitspraak van den Journalistenkring vol vertrouwen af.

Dan — voor ons persoonlijk is dit niet het ergst.

Maar dat zij, die zooveel langer dan wij met hun beste krachten de kerken hebben gediend, thans op allerlei smadelijke wijze, welke wij niet nader zullen beschrijven, worden bejegend, smart ons het meest.

Natuurlijk laat geen hunner zich door eenig dreigement van de vervulling van zijn plicht weerhouden.

Wij zijn er onkundig van tot wat lage middelen men gedurende de dagen, welke ons van de Synode scheiden, mogelijk de toevlucht zal nemen.

Maar dit kunnen wij met een variant op het bekende Lutherwoord verzekeren: al waren er op den weg naar Assen zooveel duivelen als pannen op de daken, wij zullen, zoo de Heere wil, er toch heengaan en daar spreken, gelijk naar wij meenen God eischt, dat wij zullen spreken.

— De brochure van de vijf predikanten.

III.

Zijn de formuleeringen, welke de auteurs van „Ons aller moeder” op sommige punten aan de hand doen inderdaad te prefereren boven de daarop korresponderende uitdrukkingen in de onderzoekvragen?

Zij oefenen kritiek op de woorden: „vorm der openbaring” in het slot van de tweede vraag: „Bedoelt gij hiermede te zeggen, dat de vorm der openbaring, waarin de Heere de geschiedenis van den staat der rechtheid ons heeft medegedeeld, gelijk is aan den vorm der openbaring

van den staat der heerlijkheid”. De vijf predikanten wisten niet wat daaronder verstaan moet worden. Zij zagen: „Er kan hier gedacht worden, zowel aan den stijl, den taalvorm, als aan de karakteristieke openbaringsmiddelen zelve, waarvan God zich bedient in het mededeelen van zijne openbaring”.

Nu zouden wij niet gaarne deze schrijvers, die wij zeer hoogachten, gebrek aan ernst verwijten. Toch begrijpen wij niet, hoe zij er aan komen te onderstellen, dat hier ook maar een oogenblik aan stijl of taalvorm zou kunnen gedacht zijn. Geven zij wel genoeg blijk van reverentie voor hun „Moeder”, de classis, als zij het vermoeden opperen, dat zulk een onnoozele meening bij haar zou kunnen huizen? Als zij zich herinneren, hoe die vragen geboren zijn en hoe er in het „kamertje” met Dr Geelkerken is gehandeld over symbolischen, mythischen, allegorischen vorm enz., dan kan het „kamertje” niet zoo „muf” en „duister” zijn of het werpt voldoende lichtstralen over deze uitdrukking. De bedoeling kan toch geen andere zijn dan deze: het laatste bijbelboek is grootendeels geschreven in de vormen der symboliek, acht gij, dat dit ook met de eerste hoofdstukken van Genesis het geval is?

Een kritiek, als de vijf predikanten hier oefenen, kan niet anders dan hun woord verzwakken.

Dan nemen zij onder handen de uitdrukking „geschiedenis in den gewonen zin”. Zij oordeelen: „Gemeenlijk verstaat men onder geschiedenis in gewonen zin, de geschiedenis, die zich als de algemeene van de bijzondere of gewijde geschiedenis onderscheidt”.

Is dat waar? Men spreekt wel van gewijde en ongewijde geschiedenis, ook van profane en heilige historie. Maar wie heeft ooit de onderscheiding gehoord tusschen gewone en buitengewone geschiedenis? Wij houden ons aanbevolen voor citaten, waartuit zulks blijkt. Hebben de vijf predikanten zich hier niet laten vangen in het net van een spitsvondigheid, dat door Dr Geelkerken werd uitgezet?

De vijf predikanten maken ook bezwaar tegen het gebruik van het woord „werkelijk”. Een nadere aanduiding daaromtrent ware niet overbodig geweest, meenen zij. „Het woord werkelijk kan (gelijk het grondwoord „werk” aanduidt) gebruikt worden in den zin van actueel, dadelijk, tegenover mogelijk, maar ook als reëel, in tegenstelling met schijn”.

Maar gebruiken wij in de 20ste eeuw het woord „werkelijk” heusch nog in den zin van actueel? Vroeger was dat wel het geval. Daarom leest men in onzen catechismus nog van „werkelijke” zonden. Doch de vijf predikanten zullen toch op hun catechisatie wel ondervonden hebben, dat juist die term naderen uitleg behoeft?

„De Schrift zelve”, schrijven zij, „spreekt niet van werkelijk, maar wel van waarlijk of waarachtig”. Maar stel u eens voor, dat de classis aan Dr Geelkerken gevraagd had: is de slang uit Genesis 3 een waarlijke of waarachtige slang geweest? Zouden zij niet ten antwoord ontvangen hebben: wat bedoelt gij met een „waarlijke slang”? Dit is geen Nederlandsch. Of wat meent gij met een „waarachtige” slang? Staat dit tegenover „leugenachtig”?

Eenige bladzijden verder spreken de schrijvers van „een werkelijke (in den zin van natuurlijke, van de schepping deel uitmakende) slang”. Meenen zij heusch, dat die toevoeging iets verduidelijkt? Als er over iets een groot verschil van meening bestaat dan is het over de begrippen „natuur” en „natuurlijk”. Het woord „natuur” wordt zowel op de stoffelijke schepping alleen, als op heel de schepping toegepast, zelfs op God! En dan de omschrijving „van de schepping deel uitmakende”? Hoor! Satanas, de oude slang, dan niet tot de schepping?

Wij kunnen deze andere formuleeringen van de vijf predikanten niet bewonderen. Wij kunnen er ons alleen over verwonderen.

Doch van alles, waarover wij ons in „Ons aller moeder” verwonderen, kunnen wij hier geen rekenschap geven.

Nog een paar punten slechts.

De auteurs bekennen: „Zelfs willen wij nog verder gaan en verklaren, dat iedere andere exegese dan de zg. „letterlijke” (eigenlijke) niet geringe gevaren met zich brengt”. Nu zou men denken, dat zij hierop zullen laten volgen: daarom heeft de Kerk wel toe te zien, wat zij doet, zoo iemand van die „letterlijke” exegese afwijkt. Maar neen, dadelijk worden de „niet geringe gevaren” door hen in het vergeten hoekje geschoven. Men hoort er niet meer van. De Kerk schijnt tegenover „niet geringe gevaren” geen roeping te hebben.

De schrijvers vallen ook niet zuinig over de woorden „inderdaad aldus is geschied”. Nu weten wij niet, hoe de Deputaten, die de vragen hebben opgesteld, hieraan gekomen zijn. Maar wij vragen ons af: hebben hierbij de College-dictaten van Dr A. Kuyper misschien dienst gedaan? En aan de predikanten vragen wij: durft gij tegen die autoriteit opbieden.

De vijf predikanten hebben het zelf ook ontdekt, dat de vragen der classis „zakelijk voor een deel ontleend (zijn) aan de onderzoekvragen, door de Synode van Leeuwarden tot Ds Netelenbos gericht”. Hun kritiek treft dus voor een deel die Synode en niet de classis. Wij staan hier voor een eigenaardig verschijnsel. Toen de onderzoekvragen, welke aan Ds Netelenbos waren gesteld, gepubliceerd werden, heeft geen van de vijf predikanten daartegen eenig bezwaar gemaakt. Maar nu bij Dr Geelkerken moeten zij zich uit alle kracht verzetten.

Wederom: wij verwonderen ons.

Nog een enkel woord over de oplossing, welke zij voorstellen.

Zij betitelen die als „de mogelijke oplossing”.

Wij zouden echter liever spreken van een onmogelijke oplossing.

Want wat

Allereerst,

aspectverklaring

Vervolgens

broederlijke

ons midden

Eindelijk,

ter is, kan d

meente als

leeraren in d

Geelkerken b

borg, dat hij

zal worden in

Wat het es

zoek aan de

ken zeker

der brochure

er zich juist

is of niet. Dan

Krachts he

of geldig verk

zij een halfst

wantrouwen.

„Dr Geelkerk

predikanten

ijkste, wat zi

De tweede

de bezwaarde

al evenmin h

broederlijke s

Wanneer dan

den wij die m

En wat zij

kerken noch

ijk. Blijkbaar

gelicht. In d

Hoogleraren

hooren niet

dient nog al

verbindt zich

voorbeeld niet

niet, dat de l

den Heidelbe

hoogleraren

aan de „oplo

Maar er is

Festelijk w

door de class

Dr Geelkerke

kerken onder

elke oplossing

Bovendien

een soort inst

ben is dat ge

moesten eens

der extra-ver

Synode samen

ter beschikkin

dienen. Wann

personen om

eenigzins ku

Doch curatu

hun door een

Sinds wij t

oogenblik van

oplossing „me

Heeft hij he

hart de denki

De Synode

Onze kerke

Integendeel

UIT HE

De sociale

Ons midd

die in een

deze belang

van allerlei

litieke vrage

het op zichz

verschijnsel

van ons vo

M. O. ook

Wij laten d

zijde van d

bezien het

steeds groot

krigen in

Het gebri

tien of vijf

In 1900 t

derland 10.8

14941 en i

Stellen we

1920 reeds

de laatste v

tempo is vo

De toenam

hand met d

wacht moeh

Op zichz

schijnael

Voor alle

zwaarder en

bedrijven m